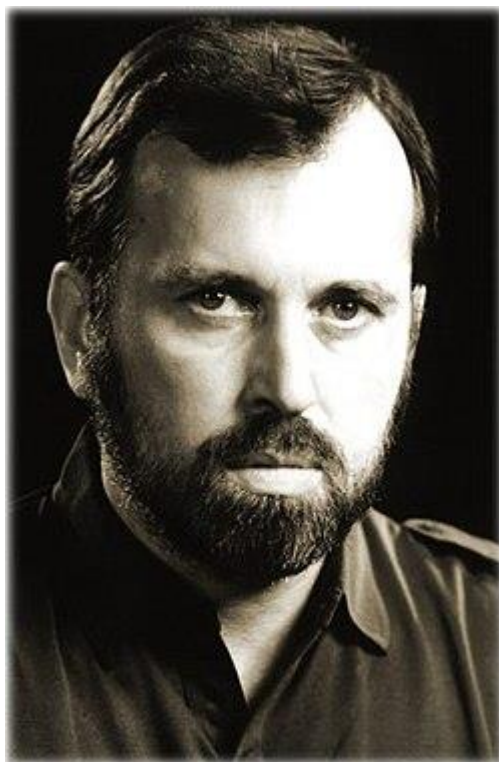

90 ÉVE SZÜLETETT OBERFRANK GÉZA

(Budapest, 1936. január 26. – Budapest, 2015. január 12.)
Liszt Ferenc-díjas magyar karmester, zenei műfordító, érdemes (1982)
és kiváló (1988) művész.

1961-ben szerzett karmesteri diplomát a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. 1961-től 1980-ig az Magyar Állami Operaház tagja, közben 1973-tól 1976-ig Berlinben a Komische Oper főzeneigazgatója, Walter Felsenstein vezető zenei munkatársa. 1976-tól 1983-ig a Budapesti MÁV Szimfonikus Zenekar vezető karmestereként állandó szereplője volt a koncertéletnek és egyben 1980-tól 1983-ig a Budapesti Operettszínház művészeti vezetőjeként is működött. 1983-tól 1989-ig Szegeden főzeneigazgató, a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgató karnagya és a Szegedi Nemzeti Színház operaigazgatója volt, számos előadást dirigált a Szegedi Szabadtéri Játékokon, szegedi operaprodukciókkal évente turnézott Nyugat-Európában. 1989-ben a budapesti Operaház zenei vezetését vállalta, a kilencvenes években főzeneigazgatója volt, majd címzetes főzeneigazgatója lett, az intézmény stúdióját irányította 2010-ig. Operák rendezőjeként is bemutatkozott, számos műfordítás fűződik nevéhez. Európa szinte valamennyi országában koncertezett, vezényelt Kanadában és az Amerikai Egyesült Államok több városában is, számos hangfelvétele készült.

Díjai, elismerései

- Liszt Ferenc-díj (1970)
- Érdemes művész (1982)
- Kiváló művész (1988)
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (1998)

Oberfrank Géza köszöntése 70. születésnapján a Magyar Állami Operaházban.
Mellette Sólyom-Nagy Sándor operaénekes (2006)

Oberfrank Géza és felesége, Urbán Irén (2011)

OBERFRANK GÉZA
SZOKOLAY SÁNDOR KÖSZÖNTÉSE 70. SZÜLETÉSNAJÁN¹

Drága Sanyikám!

Nem! Ez nem lesz jó! Bár széles e honban mindenki előszeretettel Sanyikáz Téged, mégsem lehet, hogy ilyen ünnepélyes alkalomból, ország-világ előtt lesanyikázzalak. Mikor örömmel elvállaltam ezt a megtisztelő feladatot, nem is gondoltam, hogy már a megszólítás ilyen petőfis dilemma elé állít. Próbáljuk meg másképp!

Kedves Barátom, Sándor!

Így mégis illendőbb, és nem is jár messze az igazságtól. Hiszen a mi fegyverbarátságunk olyan régen kezdődött, hogy erre gondolván szinte visszafiatalodunk. És ez, valljuk meg, ránk is fér!

1952-ben, az újonnan alakult Fővárosi Zeneiskola Szervezet kebelében, az Andrássy (akkor Sztálin) út 40-ben, Czövek Erna igazgatása alatt megalakult egy zenepedagógiai műhely. Erna néni fantasztikus szimata révén olyanok fordultak meg ott tanárként vagy egy-egy továbbképzés keretében, mint például Kurtág György, aki akkor még el sem döntötte, hogy életét zongoraművészként vagy zeneszerzőként tudná-e jobban kiteljesíteni. Dobszay László, Halász Ferenc, Papp Lajos és néhány ma talán kevésbé ismert kiválóság mellett ott tanított szolfézst Szokolay Sándor, akit Erna néni a fiatal magyar zeneszerzőgárda legnagyobb ígéretének tartott.

Mellesleg abban az évben jelent meg ugyanott egy tizenhat éves, autodidakta zenerajongó, aki szeretett volna kicsit jobban zongorázni, és akiben Erna néni elhíresült orra kiszimatolta a jövő karmestert... Ezzel el is dőlt, hogy pályánk előbb-utóbb keresztezi egymást. Hiszen bekerülve ebbe a lázasan lüktető műhelybe, szinte születése pillanatában ismertem meg a *Néger kantátát*, az *Istár pokoljárását*, *A tűz márciusát* és áradó alkotókedved többi remekét, bennük pedig azt az elementáris drámaiságot és szövegérzékenységet, amely el kellett vezessen legsajátabb otthonodhoz, az operához.

Azért 1961-ben, amikor a Magyar Állami Operaház ösztöndíjas korrepetitora lettem, mégsem sejtettem, hogy operakarmesterként éppen a Te első operáddal, a *Vérnásszal* fogok bemutatkozni. Főiskolai tanárom, Kórodi András bizalma, és

¹ Muzsika 2001/4. szám

főleg a Te hited kellett hozzá, hogy a bemutató második szereposztásának vezényletét rám ossza az igazgatóság. A premier átütő sikere jótékonyan feledteti, milyen iszonyú energiát kellett befektetnünk a darab pusztá elfogadtatásába az akkor szuperkonzervatív beállítottságú „házban”. Erről nem a mű tehetett, hanem a megrögzött előítéletek. Az egyik szereplő például úgy jött be hozzám az első betanító próbára, hogy a kottát a zongorára eme lelkes szavakkal csapta le: *„Na, már megint egy ilyen sz...t kell betanulnunk!”* Dermedten kérdeztem, hallott már valamit a műből, mire indignálódva közölte: *„Nem, bár ez most már elkerülhetetlen”*.

Nem is fárasztanálak további emlékezéssel, de a döntő fordulatot fel kell idézzem, mert úgy él bennem, mintha tegnap történt volna. A betanító időszakon és a zongorás rendelkező próbákon már túljutottunk, és a zenekaros színpadi próbák kerültek sorra. A vezetőség öt ilyen próbát biztosított, együtt a két szereposztásnak. Hogy a próbákon igazságosan osztozzunk, azt javasoltam egykori mesteremnek, hogy a hosszabb első és harmadik felvonásra szánjunk szereposztásonként két-két próbát, és a maradék ötödik próbán mindkét szereposztás vegye át a legrövidebb – második felvonást. Kórodi mester egyetértett, és így is lőn.

Egyébként galamblelkű és főleg az irónia finom fegyverével hatásosan operáló mentorom nagyon rossz hangulatban kezdte a közös próbát. Minden tizedik ütemben leállt, kötözködött, hosszas szemrehányó szózataival sikerült minden rendű és rangú közreműködő életkedvét fagypontra sülyesztenie. Én meg a nézőtéren mögötte ülve egyre rémültebben néztem az órámon, hogy a próbaidő fele, majd kétharmada letelik, és lassan már csak annyi idő marad, hogy az „enyéimmel” egyszer végigszaladjunk a felvonáson. Láttam, hogy a szereplők, akik a közös próba miatt először hallják a művet a közönség oldaláról, talán még nálam is idegesebbek.

A két szereposztás helyet cserélt, és mi megállás nélkül, főpróbászerűen végigvettük a felvonást. Már éppen meg akartam köszönni a próbát, mikor a nézőtéren felharsant egy diadalmas hang: *„Géza! Megszületett a Várnász!”* Ez a hang a Tiéd volt, Sándor! Szerencsére nemcsak Belőled tört ki ilyen spontán módon a feszültség, hanem a szereplők, a zenekar és a kórus tagjainak szemében is megcsillant valami fény, ami jelezte, hogy a mű megítélése gyökeresen megváltozott. A Várnásza közönség körében is áttörést hozott az előítéletek leküzdése terén. Ha az azóta eltelt időben egy mai mű bemutatója nyitottabb társulattal és fogékonyabb közönséggel találkozik, az bizonyos mértékben a Várnász sikerének is köszönhető,

Felidézhetném közös emlékeinket az emberfeletti feladatot vállaló és azt sok helyütt méltón megoldó *Hamlet*-operák ürügyén, melyet Budapest után Kölnben is risztem volt keresztvíz alá tartani. Mesélhetnék a bensőségben hihetetlenül elmélyült *Margitról*, vagy az asszonyi szerelem erejének csodás emléket állító Szávitriszületése során kialakult, minden addigit felülmúlóan harmonikus együttműködésünkről, de közeledve a mához, a küzdelem szépségébe, a siker örömébe mind többször vegyül valami mindent megrontó keserűség. Hogy közben fénylő csillagként fel-felragyog a *Vérnász* szegedi sikere, a lányodnak, Orsinak ajánlott *Kettősverseny* operaházbeli tapsvihara, vagy szerzői esteden a *Deploration* és a *Sinfonia romana* meleg fogadtatása, közös múltunk sok szép állomása? Mégis több mint lehangoló, hogy menthetetlenül elűzletiesedő világunkban milyen kevés nyomot hagy egy olyan kitűnő darabnak és előadásnak a létrejötte, mint amilyen a *Szávitrié* volt a Thália Színházban! Ha a sikert tapsban mérjük, nem lehet szavunk, de hogy egy ilyen rangú, nem érdemtelenül sikeres zeneszerzőnek a töretlen tehetséggel és gonddal megírt, hasonló gonddal, szeretettel, kitűnő szereposztással előadott műve századannyit nem nyom a latban, mint néhány, az országot lejárató, zsebét a közösből megtömő politikus „huncutkodása” – ez bizony nem töltheti el a kor terhétől amúgy is igénybe vett lelkünket alkotó életörömmel.

Drága Sanyikám! (Juszt is!)

Kívánom, hogy – miként munkás életed során mindig – továbbra is legyen erőd felvenni a harcot a sors minden Hüdrájával. Szküllák és Kharübdiszek közepette is menj tovább a felfelé vezető, meredek úton. Ne engedd, hogy a kor vagy a kor győzzön kiapadhatatlan alkotóerőd és életkedved fölött. Szeretteid áldott körében alkoss még sokáig életünket gazdagító, szeretnivalóan „szokolays” műveket – gyermeki hited, magasrendű etikád, teremtető tehetséged és emberséged igaz lenyomatait. És kívánok Neked, legalább egyszer, olyan kormányt, amelyik – még ha csak számításból is – úgy tesz, mintha a magyar kultúra ügyét valóban a szívében viselné!

Baráti szeretettel ölel régi harcostársad

OBERFRANK GÉZA

OBERFRANK GÉZA FELVÉTELEIBŐL

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (68 felvétel)

© 1993 Naxos

[Don Giovanni - Zerlina áriája 'Vadrai, carino' \(II. felv.\)](#) (3:39)

[Figaro házassága - Susanna recitatívója és rondója \(Rózsáária\) 'Giunse alfin il momento...'](#) (4:48)

© 1983 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(17 felvétel\)](#)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.

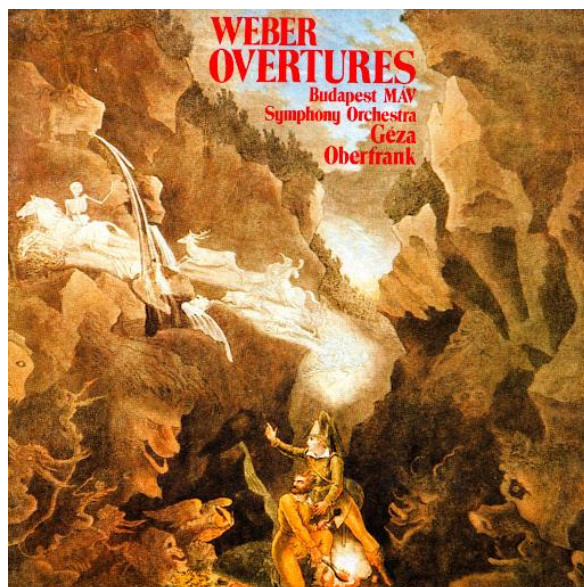
[Szimfónia, h-moll No. 8 \(Befejezetlen\) Op. posth. D 759 - I. Allegro moderato \(13:57\)](#)

[Szimfónia, h-moll No. 8 \(Befejezetlen\) Op. posth. D 759 - II. Andante con moto \(11:13\)](#)

[Szimfónia, c-moll No. 4, D 417 - I. Adagio molto - Allegro vivace \(11:07\)](#)

[Szimfónia, c-moll No. 4, D 417 - IV. Allegro \(8:29\)](#)

1971 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Euryanthe: Overture \(8:57\)](#)

[Oberon: Overture \(10:07\)](#)

[Freziosa: Overture \(7:38\)](#)

[Der Freischütz, Op. 77: Overture \(9:31\)](#)

© 1979 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Violin Concerto in D minor, Op. 47 I. Allegro moderato \(15:40\)](#)

[Violin Concerto in D minor, Op. 47 II. Adagio di molto \(7:28\)](#)

[Tzigane \(9:13\)](#)

© 1968 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Kacsoh * *JÁNOS VITÉZ*

Kovács József
Oszvald Mária
Gárdai Gábor
Suka Sándor
Zsádai Andrea
vezényel:
Oberfrank Géza

[Teljes lejátszási lista megtekintése](#) (40 felvétel)
1979 HUNGAROTON RECORDS LTD.